

ПОРТФОЛІО НАУКОВЦЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕГРАЦІЇ ДО МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО ПРОСТОРУ

Олена Тітова,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач
лабораторії професійної кар'єри Інституту
професійної освіти НАПН України,
<http://orcid.org/0000-0002-6081-1812>

Анотація. В контексті глобальних процесів і тенденцій проаналізовано сфери діяльності науковця у міжнародному освітньо-науковому просторі, яка спрямовується на підвищення якості вітчизняної освіти та розвиток наукової співпраці на глобальному рівні. Запропоновано структуру портфоліо науковця, яке дозволить структурувати інформацію про результати і перспективи освітньої і наукової діяльності дослідника, а також ефективно і швидко реагувати на запити вітчизняних та зарубіжних партнерів щодо розвитку освітніх, наукових та культурних напрямів співпраці.

Ключові слова: глобалізація, освітньо-наукова діяльність, міжнародна співпраця, інтернаціоналізація, міжнародні проєкти, сталий розвиток, інновації.

A SCIENTIST'S PORTFOLIO AS A TOOL FOR INTEGRATION INTO THE INTERNATIONAL EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC AREA

Olena Titova,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Professional Career Laboratory,
Institute of Vocational Education of the NAES of
Ukraine

Abstract. In the context of global processes and trends, the spheres of the scientist's activity which is aimed at improving the quality of domestic education and developing scientific cooperation in the international educational and scientific space were analysed. The structure of the scientist's portfolio was proposed. It will allow to structure information about the results and prospects of the researcher's educational and scientific activities, as well as to respond effectively and quickly to the requests of domestic and foreign partners regarding the development of educational, scientific and cultural areas of cooperation.

Keywords: globalization, educational and scientific activity, international cooperation, internationalization, international projects, sustainable development, innovations.

У нинішніх умовах не викликає сумніву той факт, що сучасні вітчизняні освіта і наука не можуть розвиватися поза глобальних процесів і тенденцій, а також поза запитів світового ринку праці. Як слушно зауважив В. Г. Кремінь (Всеукраїнська наукова конференція «Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика», 2022) у вітальному слові III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика», глобалізація передбачає, що фахівець має бути конкурентним не тільки у національному масштабі, а і світовому. Розуміння цієї думки має зорієнтувати сучасного українського науковця на те, що, по-перше, глобалізація процесів – це, з одного боку, розширення можливостей для самореалізації, а з іншого – підвищена

конкуренція. І для того, щоб бути конкурентноспроможними у таких умовах, вітчизняні науковці мають бути готовими не тільки отримувати від міжнародних партнерів, а і робити власний внесок.

Процес інтернаціоналізації освіти і науки передбачає підвищення якості вітчизняної освіти та розвиток наукової співпраці на світовому рівні через всебічну інтеграцію українських освітніх і наукових установ як рівноправних партнерів у глобальний простір. Йдеться про розвиток освітніх, наукових і культурних напрямів співпраці, а також створення позитивного іміджу вітчизняних освітніх і наукових установ серед міжнародних партнерів.

Інтернаціоналізація освітніх програм та використання можливостей міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників передбачає (Стратегія інтернаціоналізації Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного на 2021 – 2025 роки, 2021), що науково-педагогічний працівник має інтегруватися до міжнародної освітньої діяльності через: участь у міжнародних освітніх проєктах та програмах стажування; викладання для іноземних громадян, зокрема іноземною мовою, в Україні та за кордоном; розроблення спільних з міжнародними партнерами освітніх програм, планів стажування тощо.

Крім того, долучення до світового наукового середовища передбачає залучення закордонних фахівців із закладів освіти, громадських організацій, агенцій, бізнес-компаній, проведення спільних наукових досліджень, підготовку спільних публікацій разом із зарубіжними партнерами в межах програм міжнародних проєктів, комерціалізацію та виведення наукових результатів на вітчизняний та світовий ринки. Цей процес потребує:

- усвідомлення вітчизняними науковцями ідей та цілей сталого розвитку, принципів соціальної відповідальності та глобальних ініціатив ООН;
- надання вітчизняним науковим дослідженням глобального виміру;
- участь і проведення міжнародних культурних, освітніх та наукових заходів;
- співробітництва з фаховими та бізнес-спільнотами;
- створення міжнародних дослідницьких груп, спільних науково-дослідних лабораторій та центрів у партнерстві з вітчизняними та іноземними організаціями;
- укладення та реалізацію двосторонніх і багатосторонніх договорів з міжнародними організаціями, установами та закладами вищої освіти;
- отримання спільних міжнародних патентів для комерціалізації інтелектуальної власності.

Встановлення міжнародних зв'язків з іноземними партнерами передбачає пошук області для співпраці, точок перетину інтересів, тих сфер, де може бути взаємне доповнення та спільний розвиток. Починати шукати партнерів варто серед тих організацій, з якими в організації дослідника вже є

двосторонні або багатосторонні договори, особисті контакти, а також досвід співпраці. Інший шлях □ це застосування наукових та професійних мереж типу LinkedIn, ResearchGate, Academia.edu. тощо. В який би спосіб не відбувався пошук партнерів, для його ефективної реалізації науковець має підготувати структуровану інформацію про себе, власний досвід, професійні інтереси, освітню діяльність, наукові результати та перспективи.

Під час підготовки наукового профілю варто спиратися на структуру, запропоновану, наприклад, у європейській комерційній соціальній мережі для вчених і дослідників ResearchGate (ResearchGate), де можна обмінюватися статтями, знаходити співавторів, ставити учасникам запитання, відповідати на запити тощо. Для організації процесу науковцю пропонують створити профіль, який містить інформацію про організацію, де працює науковець (Affiliations / Institution and department), науковий ступінь (Degree), поточну діяльність (Current activity), дисципліни, які викладає (або готовий викладати) науковець (Disciplines), навички та досвід (Skills and expertise), робочі мови (Languages). Ця мережа рекомендує додати контактну інформацію (Contact information), адресу персональної сторінки (Personal website) і описати свою поточну дослідницьку спрямованість та інтереси (у розділі Introduction), щоб інші могли краще зрозуміти специфіку науковця.

При розробленні наукового профілю рекомендуємо також сформулювати наукову проблему, тему (етап вирішення наукової проблеми), вказати виконавців та керівника (якщо над темою працює група дослідників), обґрунтувати актуальність проблеми на регіональному (відповідність цілям стратегії регіонального розвитку) та (або) державному (відповідність цілям сталого розвитку (Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь, 2017), цілям галузевих стратегій розвитку тощо), та (або) міжнародному рівнях (відповідність цілям сталого розвитку (Sustainable Development Goals, 2015), галузевих стратегій розвитку).

Усвідомленню та обґрунтуванню актуальності наукових досліджень сприятиме інформація про наукові результати, отримані іноземними вченими і опубліковані протягом останніх 5 років. При встановленні професійних контактів з науковими установами та закладами освіти у потенційних партнерів можуть викликати зацікавленість результати досліджень (на попередніх етапах) та їх впровадження, представлення на конференціях та інших заходах, участь у міжнародних проєктах, перспективи досліджень та впровадження результатів на регіональному, державному та міжнародному рівнях.

Для розширення співпраці науковцю необхідно мати перелік робочих контактів з вітчизняними і зарубіжними науковцями, освітянами та виробниками, а також перелік перспективних контактів, з якими варто встановлювати зв'язки.

Таким чином, розвиток міжнародної співпраці потребує від науково-педагогічного працівника готовності долучитися до освітніх проєктів, викладати і навчатися іноземною мовою, а також знання міжнародного досвіду і результатів стосовно окремої проблеми, усвідомлення та

обґрунтування актуальності власних наукових досліджень, формулювання перспективної ідеї співпраці (проєкту) таким чином, щоб вітчизняні і зарубіжні партнери могли оцінити, в якій сфері науковець є експертом та який внесок готовий зробити у спільне дослідження тієї чи іншої проблеми. Варто підкреслити, що заздалегідь підготовлене портфоліо сприяє розвитку міжнародної освітньої і наукової співпраці через здатність науковця швидко реагувати на запити іноземних партнерів та надавати необхідну інформацію.

Список посилань

- Всеукраїнська наукова конференція «Фахова передвица і професійна освіта: теорія, методика, практика» (2022).* <https://www.youtube.com/watch?v=oa44bTmmpuE>
- Стратегія інтернаціоналізації Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного на 2021–2025 роки (2021).* https://drive.google.com/file/d/1vmKJvhzpHLFh4fpf_it0QgyFIHgEOMxA/view
- ResearchGate: офіційний сайт.* <https://www.researchgate.net/>
- Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь (2017).* <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>
- Sustainable Development Goals: офіційний сайт.* <https://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/>